

Pompgemaal Sint-Karelsmolen

Paling in de maling

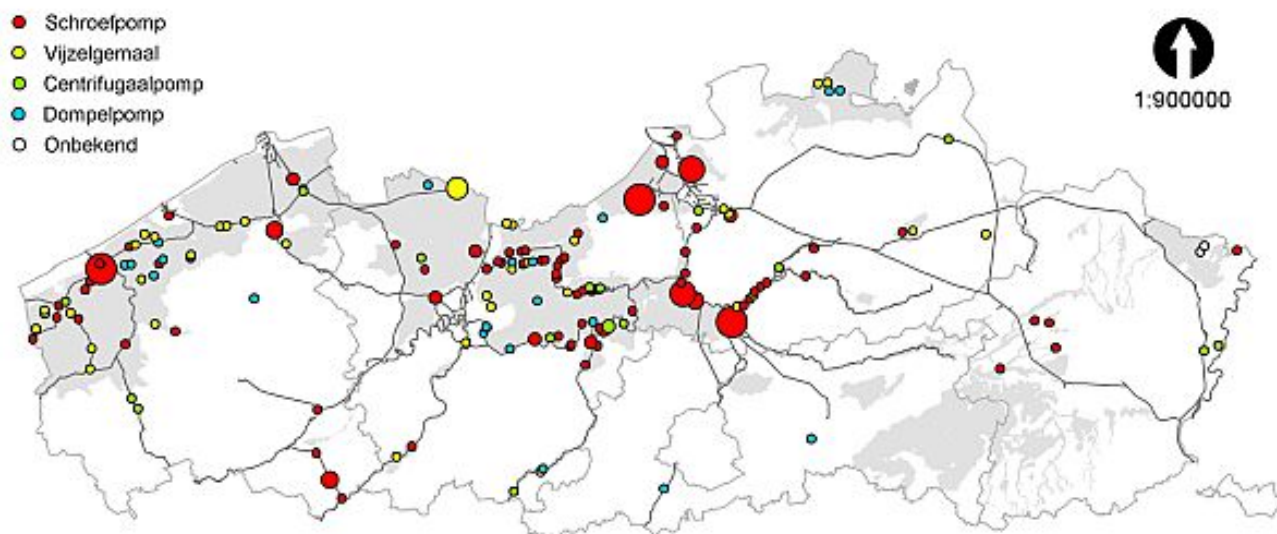
Pompgemalen staan in voor de ontwatering van laaggelegen gebieden zoals polders, maar kunnen heel wat schade aan de visstand veroorzaken. Vooral soorten zoals paling, die voor hun voortplanting uit de polders moeten migreren, worden vaak verwond of gedood bij hun passage door de pompgemalen. In het kader van het Vlaamse herstelplan voor paling heeft het INBO een inschatting gemaakt van de omvang van de schade aan paling door pompgemalen. Hiervoor werden alle pompgemalen in Vlaanderen geïnventariseerd. Op basis van de resultaten van deze inventaris en de visstand in de polderwaterlopen werd vervolgens berekend hoeveel palingen er jaarlijks door pompgemalen gedood worden.

In totaal werden de gegevens van 172 pompgemalen ontvangen. De helft hiervan zijn uitgerust met schroefpompen, die ook de meest schadelijke pomptypes zijn. De andere gemalen zijn uitgerust met vijzels (23%), centrifugaalpompen (16%) en dompelpompen (12%). De pompwerking is het hoogst in het voor- en het najaar. Vooral de pompwerking in het najaar kan heel wat schade veroorzaken omdat in die periode de volwassen zilverbalingen naar zee trekken.

Op basis van de huidige palingstand schatten we dat er jaarlijks in Vlaanderen tussen 0.5 en 1.7 ton paling door pompgemalen gedood wordt. Paling is er de laatste decennia echter sterk op achteruit gegaan, waardoor de huidige palingstand maar een fractie meer is van wat het vroeger was. Onder natuurlijke omstandigheden zou er veel meer paling in onze waterlopen zitten, maar zou dus ook de absolute sterfte door pompgemalen toenemen. De schattingen voor sterfte door pompgemalen bij een natuurlijke palingstand variëren tussen 4.1 en 14.2 ton per jaar.

Pompgemalen zijn dus een belangrijke factor in de sterfte van palingen. Om het herstel van paling in onze waterlopen te ondersteunen moet er dan ook voor gezorgd worden dat palingen de pompgemalen zonder hinder kunnen passeren. De resultaten van ons onderzoek worden gebruikt om een saneringsstrategie uit te werken, waarbij de meest schadelijke pompgemalen de hoogste prioriteit krijgen. Een mogelijke oplossing voor het probleem is de vervanging van een schadelijke pomp door een visvriendelijk alternatief. Zo werden onlangs de vijzels van één van de grootste pompgemalen in Vlaanderen (Boekhoute, Oost-Vlaanderen) met een conische top aangepast, waardoor de visschade sterk zou moeten afnemen. Het INBO evalueert deze aanpassing en de resultaten van dit onderzoek worden in 2012 verwacht.

Maarten Stevens, David Buysse, Tom Van den Neucker, Ans Mouton, Johan Coeck

Pompemalen in Vlaanderen. De grootte van de bollen geeft de capaciteit van het gemaal aan.

Bron-URL:

<http://jaarboek.inbo.be/jaarverslag-2011/onderzoek-2011/waterhuishouding/paling-de-maling>